

Potrebnost pa bi vsekakor bilo, da bi vključili v objavo tudi arhivsko gradivo, ki ga hranijo za zgodovino Slovencev, zlasti za novejšo obdobje, arhivi in druge ustanove v Jugoslaviji. Zaradi tako mnogostranske vsebine je pomen izdanega Vodnika po arhivih Slovenije še večji in mnogovrstna tudi njegova uporaba.

Z vsemi tremi arhivskimi publikacijami so vsi tisti, ki svoje znanstveno in strokovno delo vežejo na arhivsko gradivo, dobili priročnike in pomagala, iz katerih bodo mogli črpati osnovne informacije in podatke o fondih arhivskega gradiva, njihovi vsebini in stopnji urejenosti. Hkrati so z omenjenimi deli postavljena trdna izhodišča za nadaljnje arhivsko delo, ki naj vodi k vedno podrobnejšim pomagalom. Gre tu zlasti za pripravo ali celo izdajo podrobnih inventarjev arhivskega gradiva posameznih arhivskih ustanov, pa za razna ožja vsebinska, krajevna, osebna in druga kazala in pomagala, kar naj bi štelj za novo neposredno nalogo zlasti naših najbolj razvitih arhivskih ustanov. Te naloge sedaj, po objavljenih publikacijah, nikakor ne bi bile več tako težke in zamudne, da jih arhivi tudi ob sedanjem stanju v njih ne bi zmogli. Zlasti še, ker so mnogokje taka pomagala za posamezna obdobja in serije virov že leta v pripravi. Šele ko bodo izvršene te naloge, se bomo na arhivskem področju — če izvzamemo iz razmišljanja vso tehnično opremo z modernimi arhivskimi zgradbami — približali tistim državam, kjer je arhivska služba, med drugim tudi zaradi daljšega organiziranega obstoja, mnogo bolj razvita.

Ferdo Gestrin

Reallexikon der Assyriologie, begründet von Erich Ebeling † und Bruno Meissner †. Unter Mitwirkung zahlreicher Fachgelehrter herausgegeben von E. Ebeling. Durch den Druck geführt und ergänzt von Ernst Weidner. Dritter Band, 5. Lieferung: Gebet II — Geschwulst. Berlin 1964. Walter de Gruyter & Co. Veliki 8°, str. 161—232.

Zgodovinski časopis je že poročal (XII—XIII, 1958—59, str. 359 s.), da je Realni leksikon za asiriologijo po prizadevanju pokojnega prof. E. Ebelinga (Berlin) v založbi W. de Gruyter & Co začel zopet izhajati in da sta izšla prvi (1957) in drugi (1959) snopci tretjega zvezka. Za izdajo tretjega zvezka se je zavzel E. Ebelingov prijatelj Ernest Weidner (Gradec).

Po precej dolgi pavzi je konec leta 1964 izšel tretji sešitek tretjega zvezka, za katerega 18 avtorjev obravnava 50 gesel, k temu še 5 življenjepisnih gesel. Nekatera izmed njih podajajo pojasnila sumerskih lastnih imen ali pa so kratki življenjepisni in bibliografski podatki uglednih asiriologov, po večini so pa nekoliko daljši članki, ki se včasih preraščajo v cele razprave. To velja zlasti za obširno obdelavo gesla »molitev« (W. v. Soden), ki je važen prispevek za razumevanje babilonskega verstva, in ki ga za hetitsko območje nadaljuje ustrezen prispevek H. Ottena. Podobno je temeljnega pomena članek elamista F. W. Königa o zakonih (ženitvah) med brati in sestrami v Elamu (str. 224—231), dalje članki o tajni pisavi (E. Weidner) in o tajni vednosti (R. Borger), o geometrijskem ornamentu (E. Douglas Van Buren), o geologiji, fizični geografiji (G. Seeger).

Pokojni E. Ebeling je zbral dobršni del gradiva za tretji zvezek. Sedanji tretji snopci imata 19 obdelanih gesel izpod njegovega peresa. Predvsem so to besede iz vsakdanjega življenja (gesla: gorovje, posode, perutnina, jastreb, ječmen, denar, spolna morala), več pravnih (poslovna listina zaobljube, (od)poslanec, ujetnik), in mitološki (omina ob rojstvu).

Mnogo obetajoča, žal prerano umrla profesorica Margareta Falkner (Gradec) je prispevala tri tehtne, arheološko usmerjene članke: Pod geslom »molitvene geste in drže« so pregledno opisane take upodobitve od sumerske do asirske dobe. Še dalje nazaj, tja do petega tisočletja je posegla avtorica v predzgodovino v geslu »posode«. Z zanimanjem sledi bralec njenemu arheološkemu opisu jastrebske stele, ki poroča o vojni med sumerskima mestoma Lagašem in Ummo.

Isto ploščo opisuje z zgodovinskega vidika sumerolog E. Sollberger, ki je prispeval tudi več krajših gesel o sumerskih lastnih imenih.

Medicinska gesla obravnava René Labat, profesor akadščine na Collège de France (Paris). V 3. snopiču je obdelal gesla: »rojstvo (spočetje, nosečnost, prognoze pred porodom olajšanje porodnih bolečin), »duševne bolezni«, »bolezen v sklepih, »spolne bolezni«.

Izmed drugih prispevkov naj še omenim gesla: »zgodovinska znanosti« (E. A. Speiser) in v (deželi) Hatti« (H. Otten); »o hetitskih sodnih protokolih« (R. Werner) ter o pomenu »dvorišča« (E. Heinrich).

Bogata vsebina tretjega snopiča omogoča tudi neasiriologu poznavanje prednjeazijskih klinopisnih kultur. Realni leksikon za asiriologijo ne bi smel manjkati v nobeni dobri knjižnici.

Viktor Korošec

Reallexikon der Assyriologie, III. Band, 4. Lieferung: Geschwulst-Gewand, Vel. 8°, str. 235—320, W. de Gruyter & CO, Berlin 1966 (Nach E. Ebeling, B. Meissner, E. Weidner unter Mitwirkung von R. Borger, P. Calmeyer, D. O. Edzard, A. Falkenstein, A. Moortgat, H. Otten, D. J. Wiseman herausgegeben von W. von Soden).

Stari rek, da imajo knjige svojo posebno usodo, se posebno značilno uresničuje ob izdajanju »Regionalnega leksikona za asiriologijo«. V letu 1922, v času hudo naraščajoče inflacije, je takratni berlinski asiriolog prof. Bruno Meissner (1868—1947) dal pobudo za izhajanje takega, vsakemu asiriologu zares potrebnega dela. On in Erik Ebeling sta od l. 1938 s sodelovanjem številnih strokovnjakov uspela, da sta izdala prva dva zvezka, v katerih so obravnavana gesla z začetnicami od A do E. V takratnih razmerah je postalo nemogoče, da bi se delo nadaljevalo. Po Meissnerjevi smrti (l. 1947) si je prof. Ebeling (1886 do 1955) energično prizadeval za nadaljevanje dela. Ko je l. 1954 dosegel ustrezno obljubo pri založniku, je začel pridobivati sodelavce zlasti na »asirioloških mednarodnih svidenjih«. Sam je zbral gradivo za prve sešitke novega tretjega zvezka, ko je sredi dela l. 1955 nenadoma umrl. Njegov stari prijatelj profesor Ernest Weidner (Gradeč) je kljub bolehnosti prevzel izdajo prvih treh sešitkov, izšli so v letih 1957 (prvi), 1959 (drugi), 1964 (tretji). Pri tem je smrt iztrgala tudi mnogo obetajočo mlado asiriologinjo Marjeto Falkner (Gradeč), ki naj bi sčasoma prevzela glavno redakcijsko breme. Sedaj pa se nam z novim, četrtem sešitkom predstavlja kot izdajatelj prof. Wolfram von Soden (Münster), ki je znan kot avtor velike akadške slovnice (Grundriss der akkadischen Grammatik, Rim 1952), akadškega silabarja (Das akkadische Syllabar, Rim 1966) in akadškega priročnega slovarja (Akkadisches Hadwörterbuch, Wiesbaden I. 1965, II. 1966). Kakor je na ovojni strani objavljeno, si je novi urednik zbral vrsto prvovrstnih strokovnih sodelavcev. Pri tem so delovna področja tako porazdeljena, da sta predvidena po dva specialista za sumerologijo (D. O. Edzard in medtem letos umrli A. Falkenstein), dva za akadščino (W. v. Soden, R. Borger), za hetitologijo H. Otten, dva za arheologijo (A. Moortgat, P. Calmeyer) in prof. D. J. Wiseman (London) za zgodovino.

Novost sedanjega sešitka je v tem, da so francoski prispevki tiskani v izvirnem besedilu (isto velja za angleške, ki jih pa v tem sešitku slučajno ni).

Če primerjamo četrti sešitek s prvimi tremi, o katerih je Zgodovinski časopis že poročal, opazimo, da je znatno manj obdelanih gesel, ker je po abecedi prišlo na vrsto obširno geslo »zakoni« (Gesetze), ki zavzema kar 54 strani. Stvarno je to utemeljeno, saj je kar precej zakonodajnih spomenikov ohranjenih. Obdelava gesla je bila razdeljena med štiri avtorje. Postavljeno pravo od prvih sumerskih začetkov naprej (Urukagina; Gudea; Urnammu; Lipitistur ter razni anonimni drobci) do zakonov mesta Ešnunna (v babilonščini) je obdelal Jos. Klíma (Praga); prof. Herbert Petschow (München—Leipzig) obravnava ostale babilonske zakonodajne spomenike (Hammurabijev zakonik, dva